

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αρ. Πρωτ. 5435/17.10.2018

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**Α Π Ο Φ Α Σ Η
117/2018**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 25.7.2017 και ώρα 10:30 προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, και τα μέλη Δήμητρα Παπαδοπούλου, Καλλιόπη Διαμαντάκου, Βασίλειο Καραποστόλη, Νικόλαο Κιάο, Ευαγγελία Μήτρου και Γεώργιο Σαρειδάκη. Απόντες ο αντιπρόεδρος Ξενοφώντας Μορώνης και το μέλος Γιώργος Πλειός, οι οποίοι είχαν προσκληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον τηλεοπτικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο ΣΚΑΪ, ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΝΤΟΤ ΚΟΜ ΑΝΩΝΥΜΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ, αναφορικά με τον τρόπο παρουσίασης ενός φίλτρου νερού κατά τη μετάδοση πρωινής ενημερωτικής εκπομπής.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 585/20.10.2015, ο οποίος χρεώθηκε στη διοικητική υπάλληλο Ειρήνη Κεραμήτσου και στον ειδικό επιστήμονα Γεώργιο Αναγνωσταρά. Η Διοικητική Υπάλληλος υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 1482/23.11.2015 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης. Στην συνέχεια, ο Ειδικός Επιστήμονας υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 1542/14.12.2015 νομική του εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης παρέστησαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της αιτούσας Κώστας Φιλιππόπουλος και Κώστας Μίντζηρας. Ερωτηθέντες από τον Πρόεδρο, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι δήλωσαν ότι γνωρίζουν το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβαν δε τον λόγο και ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους. Ζήτησαν στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να τους παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 15.9.2017 και ώρα 14.00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 4466/13.9.2017 υπόμνημα.

Την 8.10.2018 και ώρα 10.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Παρέστησαν τα αυτά ως άνω μέλη της, πλην του μέλους Ευαγγελίας Μήτρου που είχε προσκληθεί νομίμως. Παρέστη επίσης και η αυτή ως άνω γραμματεύς. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος και άκουσε τον Βασίλειο Καραποστόλη εκ των μελών της, που είχε ορισθεί, από τον Πρόεδρο, εισηγητής.

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Νομικό Μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων.
2. Οι τηλεοπτικοί σταθμοί οφείλουν να μη μεταδίδουν συγκεκριμένες οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις. Ειδικότερα, το άρθρο 2 παρ. 1 περ. ι του Π.Δ. 109/2010 προβλέπει τα εξής: *«Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νοούνται ως: ... ι) "Συγκεκριμενη οπτικοακουστική εμπορική ανακοίνωση": Η λεκτική ή με εικόνες παρουσίαση σε προγράμματα εμπορευμάτων, υπηρεσιών, της επωνυμίας, του εμπορικού σήματος ή των δραστηριοτήτων ενός παραγωγού εμπορευμάτων ή ενός πάροχου υπηρεσιών, εφόσον η παρουσίαση αυτή γίνεται από τον πάροχο υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων για διαφημιστικό σκοπό και ενδέχεται να παραπλανήσει το κοινό όσον αφορά στο χαρακτήρα αυτής της παρουσίασης. Η παρουσίαση αυτού του είδους θεωρείται ότι γίνεται σκοπίμως,*

ιδίως όταν γίνεται έναντι πληρωμής ή αναλόγου ανταλλάγματος». Εξάλλου, το άρθρο 10 παρ. 1 περ. α του Π.Δ. 109/2010 ορίζει τα εξής: «Οι οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις οφείλουν: α) να αναγνωρίζονται εύκολα ως τέτοιες. Απαγορεύονται οι συγκεκριμενοποιημένες οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις».

3. Εξάλλου, οι τηλεοπτικοί σταθμοί οφείλουν να σέβονται την αρχή του διαχωρισμού προγράμματος και διαφημιστικού χρόνου. Ειδικότερα, το άρθρο 20 παρ. 1 του Π.Δ. 109/2010 ορίζει τα εξής: «*Η τηλεοπτική διαφήμιση και η τηλεπώληση πρέπει να είναι εύκολα αναγνωρίσιμες και σαφώς διακριτές από το συντακτικό περιεχόμενο του προγράμματος μέσω οπτικών ή / και ακουστικών ή / και χωρικών μέσων, με την επιφύλαξη της χρήσης νέων διαφημιστικών τεχνικών*».
4. Τέλος, κατά τα στοιχεία β και ε της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το ΕΣΡ ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και επιβάλλει τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες κυρώσεις.
5. Από τον συνδυασμό των ως άνω διατάξεων προκύπτει ότι απαγορεύεται απολύτως η προβολή συγκεκριμενοποιημένων εμπορικών ανακοινώσεων και γενικότερα η χρήση τεχνικών που προκαλούν σύγχυση στο κοινό μεταξύ του συντακτικού περιεχομένου του προβαλλόμενου προγράμματος και της εμπορική προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών. Για την ύπαρξη συγκεκριμενοποιημένης εμπορικής ανακοίνωσης, πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά δύο προϋποθέσεις. Θα πρέπει συγκεκριμένα η παρουσίαση να γίνεται με εμπορικό σκοπό και να συντρέχει παράλληλα κίνδυνος παραπλάνησης του κοινού όσον αφορά τον εμπορικό χαρακτήρα της. Δεν απαιτείται αντιθέτως να αποδεικνύεται και η παροχή προς τον σταθμού χρηματικής αμοιβής και άλλου αναλόγου ανταλλάγματος (όπως ενδεικτικώς, ΔΕΕ C-52/2010 και ΣτΕ 1314/2012).

II. Πραγματικό Μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, στα οποία περιλαμβάνονται και οι ευρισκόμενοι στο αρχείο του ΕΣΡ ψηφιακοί δίσκοι με την επίμαχη ροή προγράμματος, και τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης (προβληθέντες προφορικώς και εγγράφως), προκύπτουν τα εξής:

Κατά το τέλος της προβολής από τον τηλεοπτικό σταθμό της εγκαλουμένης της πρωινής ενημερωτικής εκπομπής ΚΑΛΗΜΕΡΑ της 19.9.2015, μεταδόθηκε, με τη μορφή ενθέτου, μαγνητοσκοπημένη συζήτηση του παρουσιαστή με τον εκπρόσωπο ιδιωτικής εταιρείας εμπορίας φίλτρων νερού. Το επίμαχο αυτό ένθετο είχε την ακόλουθη μορφή και περιεχόμενο:

Ο παρουσιαστής ευχαρίστησε τους προσκεκλημένους της εκπομπής και ανέφερε ότι θα κλείσει με κάτι πολύ σημαντικό, που αφορά το ρόλο του νερού στη ζωή μας. Ακολούθησε η προβολή μαγνητοσκοπημένης συνομιλίας του παρουσιαστή με τον εκπρόσωπο εταιρείας εμπορίας φίλτρων νερού. Ο παρουσιαστής ρώτησε καταρχήν τον συνομιλητή του για ποιόν λόγο πρέπει να αγοράζει κάποιος φίλτρα νερού. Ο εκπρόσωπος της εταιρείας εξήγησε στη συνέχεια τους λόγους που πρέπει να χρησιμοποιούμε αξιόπιστα φίλτρα νερού. Έκανε ειδική αναφορά σε ένα συγκεκριμένο φίλτρο νερού, το οποίο και κατονόμασε. Όσο χρόνο μιλούσε, προβάλλονταν πλάνα του μηνύματος τηλεπώλησης της εταιρείας που εκπροσωπούσε, στο οποίο αναφέρονταν μεταξύ άλλων τα τηλέφωνα παραγγελιών και το όνομα του προβαλλόμενου φίλτρου και της εταιρείας που το εμπορεύεται. Προβλήθηκε επίσης κάρτα στην οποία αναφερόταν η προσφορά της εταιρείας για το προβαλλόμενο φίλτρο νερού. Ο παρουσιαστής ευχαρίστησε τον συνομιλητή του για τις πολύτιμες πληροφορίες και στη συνέχεια προβλήθηκαν οι τίτλοι τέλους της εκπομπής.

Από τα παραπάνω, συνάγεται σαφώς ότι η παρουσίαση του επίμαχου ενθέτου έγινε με εμπορικό σκοπό. Αυτό προκύπτει προεχόντως από το γεγονός ότι έγινε αναφορά σε συγκεκριμένο φίλτρο νερού και σε συγκεκριμένη εταιρεία εμπορίας του, τα στοιχεία επικοινωνίας της οποίας προβάλλονταν στην οθόνη σε όλο το χρόνο προβολής του ενθέτου. Εξάλλου, προβλήθηκαν αποσπάσματα από το μήνυμα τηλεπώλησης του συγκεκριμένου φίλτρου νερού συνοδεία κάρτας στην οποία αναφερόταν η προσφορά της εταιρείας προς τους τηλεθεατές.

Στοιχειοθετείται εξάλλου στην προκειμένη περίπτωση κίνδυνος παραπλάνησης του κοινού ως προς τον εμπορικό χαρακτήρα της επίμαχης παρουσίασης. Ιδιαίτερης σημασίας ως προς το ζήτημα αυτό είναι το γεγονός ότι η παρουσίαση του συγκεκριμένου φίλτρου και των πλεονεκτημάτων του έγινε με τη μορφή ενθέτου

ενημερωτικής εκπομπής, κατά το οποίο προβλήθηκε μαγνητοσκοπημένη συνομιλία του ίδιου του παρουσιαστή της εκπομπής με τον εκπρόσωπο της εταιρείας που εμπορεύεται το φίλτρο. Επομένως, η παρουσίαση είχε τη μορφή συνέντευξης με ερωτώντα τον παρουσιαστή του προγράμματος και ερωτώμενο τον εκπρόσωπο της εταιρείας εμπορίας του φίλτρου νερού. Υπό τις παραπάνω συνθήκες, οι τηλεθεατές μπορούσαν ευλόγως να αποκομίσουν την αίσθηση ότι παρακολουθούσαν ένα θέμα της κανονικής ροής της εκπομπής με ενημερωτικό χαρακτήρα και όχι μια εμπορική παρουσίαση με περιεχόμενο που έχει προσυμφωνηθεί μεταξύ των συμμετεχόντων μερών έναντι χρηματικού ανταλλάγματος που είχε καταβληθεί στον εμπλεκόμενο τηλεοπτικό σταθμό. Άλλωστε, σε πολλές περιπτώσεις κατά το παρελθόν κρίθηκε νομολογιακώς ότι αντίστοιχης μορφής παρουσιάσεις μπορούσαν να παραπλανήσουν το κοινό ως προς τον πραγματικό τους χαρακτήρα και ότι ενέπιπταν επομένως στην οικεία νομοθετική απαγόρευση προβολής συγκεκριμένων εμπορικών ανακοινώσεων (όπως ενδεικτικώς ΣτΕ 3819/2014 και ΣτΕ 888/2015).

Εξάλλου, η ίδια η δομή της υπό κρίση παρουσίασης προκαλεί σύγχυση μεταξύ του ενημερωτικού περιεχομένου του κυρίως σώματος της εκπομπής και του εμπορικού χαρακτήρα του επίμαχου ενθέτου της. Η προβαλλόμενη επιχείρηση έχει προφανώς παρέμβει στο συντακτικό περιεχόμενο του συγκεκριμένου ενθέτου, στα πλαίσια του τηλεοπτικού χρόνου που έχει αγοράσει για την εμπορική προώθηση στο κοινό των προϊόντων και των υπηρεσιών της. Δεν υφίσταται επομένως η κατά νόμον επιβαλλόμενη διάκριση μεταξύ προγράμματος και διαφημιστικού χρόνου.

Σημειωτέον ότι με το γραπτό της υπόμνημα η εγκαλουμένη παραδέχεται ουσιαστικά την παραβίαση των οικείων νομοθετικών επιταγών, περιοριζόμενη απλώς στην επισήμανση ότι έχουν ήδη ληφθεί προληπτικά μέτρα για την αποτροπή αντίστοιχων φαινομένων.

III. Υπαγωγή

Ενόψει όλων αυτών, καθίσταται σαφές ότι η εγκαλούμενη εταιρεία, προβάλλοντας με τη μορφή ενθέτου συγκεκριμένο φίλτρου νερού κατά τη μετάδοση πρωινής ενημερωτικής εκπομπής παραβίασε - εκ προθέσεως - τις αναφερόμενες στο νομικό μέρος της παρούσας διατάξεις. Επομένως, πρέπει να επιβληθεί στην εγκαλούμενη εταιρεία διοικητική κύρωση και δη εκείνη του προστίμου.

Περαιτέρω, με βάση τη βαρύτητα της παραβάσεως, το κοινώς γνωστό μερίδιο τηλεθέσεως του συγκεκριμένου τηλεοπτικού σταθμού (9% για το έτος 2015) και το γεγονός ότι η εγκαλουμένη υπήρξε πολλαπλώς υπότροπη (και) κατά το πρόσφατο παρελθόν για παραβάσεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας (όπως προκύπτει από τα τηρούμενα στο ΕΣΡ στοιχεία), κρίνεται ότι το επιβλητέο πρόστιμο είναι εκείνο των 20.000 ευρώ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟ ΕΣΡ

Δέχεται ότι ο σταθμός της εγκαλουμένης μετέδωσε -εκ προθέσεως- συγκεκριαυμμένη διαφήμιση φίλτρου νερού παραβιάζοντας παραλλήλως την αρχή διαχωρισμού προγράμματος και διαφημιστικού χρόνου, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει στην εταιρεία με την επωνυμία ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΝΤΟΤ ΚΟΜ ΑΝΩΝΥΜΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ, ιδιοκτήτρια του τηλεοπτικού σταθμού ΣΚΑΙ, τη διοικητική κύρωση του προστίμου των 20.000 ευρώ.

Κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2328/1995, όπως έχει μετά την δια του άρθρου 23 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 3166/2003 αντικατάστασή του, η παρούσα απόφαση κατά την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστή κατά:

1. Της εταιρείας ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΝΤΟΤ ΚΟΜ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ, που εδρεύει στο Φάληρο, στην οδό Εθνάρχου Μακαρίου και Φαληρέως 2, με ΑΦΜ 998921252, Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Πειραιά.

2. Του Ιωάννη Αλαφούζου του Αριστείδη, κατοίκου Φαλήρου, στην οδό Εθνάρχου Μακαρίου και Φαληρέως 2, με ΑΦΜ 022253837, Δ.Ο.Υ. Κηφισιάς, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.
3. Του Ιωάννη Σπανολιού του Κωνσταντίνου, με ΑΦΜ 007698074, Δ.Ο.Υ. Γλυφάδας, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.
4. Της Ευαγγελίας Κουτσαυτάκη του Κωνσταντίνου, με ΑΦΜ 075618967, Δ.Ο.Υ. Κορυδαλλού, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 8^η Οκτωβρίου 2018 και δημοσιεύτηκε την 24^η Οκτωβρίου 2018.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ